

Становище

от проф. д-р Мариана Петрова

за дисертационния труд ***„Иновативни методи на преподаване и тяхната ефективност: социологически аспекти“***

представен от Мария Дионисиос Дреноу за присъждане на образователно-научната степен „доктор по Социология“

Научен ръководител: проф.дсн Валентина Миленкова

I. Общо представяне на докторанта и дисертационния труд

Мария Дреноу е родена на 26 ноември 1983 г. в гр.Едеса. Завършва средно образование в Едеса, както и бакалавърска програма по философия, образование и психология в университета в Янина и магистърска програма по межкултурно образование и училищна психология в ЮЗУ „Неофит Рилски“. Мария Дреноу е докторант в катедра Социология в периода 2022-2025г. и като докторант взема участие в две докторантски школи и докторантски четения през 2023 и 2024г.

Актуалността на представения дисертационен труд се определя от непрекъснато нарастващия напредък на науката и създаването на нови знания, изискващи модернизация на училищната среда, системно обучение на учителите по нови методи и форми на преподаване, които превръщат образованието не просто в пространство за обучение, а в динамична учебна общност, насърчаваща иновациите, автономността и ученето през целия живот. Темата на дисертационния труд е иновативна по своя характер, тя е недостатъчно разработена в конкретика както в научен, така и в практически план, доколкото иновативните методи на преподаване са всеобхватни подходи, които променят взаимодействието между учител, ученик и знания.

Настоящият дисертационен труд представлява един опит да се осмисли темата за интегрирането на иновативните методи в средното образование, да се оцени тяхната ефективност и да се идентифицират факторите – структурни, педагогически и културни – които позволяват или възпрепятстват прилагането им на практика. Комплексността на този проблем е детерминирана от нарастващия интерес към използването на иновации за реформиране на конвенционалните методи на обучение в образователен контекст. В този план, редица национални и международни анализи поставят силен акцент върху необходимостта от

индивидуализирано, експериментално и технологично усъвършенствано обучение.

Дисертацията е с общ обем от 189 страници, които включват 33 таблици и 30 фигури, цитираната литература обхваща 215 заглавия.

Целта на дисертационния труд е да изследва концепцията за иновативни методи на преподаване, да оцени тяхното практическо приложение и да определи влиянието им върху образователната ефективност. Целите на изследването са да се идентифицират видовете иновативни програми и методи на преподаване, най-често прилагани от учителите в средните училища, да се оцени влиянието на училищното ръководство и родителските нагласи върху приемането на тези практики и да се проучат възприятията на учителите за въздействието на тези иновации върху резултатите от обучението на учениците. Дисертационният труд е фокусиран върху гръцкото училище и неговото състояние от гледна точка на иновативното обучение. В съответствие с целта са формулирани и поредица от задачи, които представят конкретиката и последователността на извършваната изследователска работа.

Формулирани са следните хипотези:

1. Интегрирането на иновативни методи е по-широко разпространено в частните училища в сравнение с държавните училища поради разликите в ресурсите и автономията.
2. Учителите са придобили задоволително обучение по иновативни методи на преподаване.
3. По-голямата част от учителите често използват нови технологии в класната стая.
4. Учителите използват проектно-базирано обучение (ПБО) по-често в сравнение с други видове иновативни инструменти и методи на преподаване.
5. Училищното ръководство и родителските нагласи оказват значително влияние върху приемането на иновативни преподавателски практики от учителите в средните училища.
6. Прилагането на иновативни методи на преподаване води до подобро участие на учениците и по-високи академични постижения.

Докторантката има лична ангажираност към темата, продиктувана от нейния опит на учител и прякото ѝ участие в образователните дейности, контакти и взаимодействия в учебната среда. Теоретичната рамка на дисертацията се задава от социология на образованието, като е допълнена от няколко концептуални визии, свързани със съвременните методики на преподаване, иновативните педагогически модели,

социалното въздействие и политическата ефективност. Дисертацията е интердисциплинарно изследване, в което се пресичат няколко дисциплинарни области: социология, педагогика, политически науки, организационна теория, лидерство и мениджмънт. Всяка от отделните глави в дисертационния труд съдържа разсъждения, анализи и изводи, показващи авторско присъствие и изследователска отговорност на дисертантката.

Емпиричната част на изследването следва смесен методологичен подход, с акцент върху количествените данни. Използвани са два основни инструмента: (1) структуриран въпросник, разпространен сред учители от държавни и частни средни училища и (2) анализ на документи: официални училищни документи, записи и учебни програми, свързани с прилагането на иновативни методи на преподаване. Количественото проучване е непредставително. Извадката включва разнообразна група преподаватели с различен опит и образование, подбрани по метода на „отзовалите се“. Комбинацията от данни от проучването и анализ на документи осигурява по-цялостно разбиране за това как иновативните практики се интегрират и възприемат в различни образователни среди. Дизайнът на изследването е в съответствие със строги критерии, за да се осигури валидност, достоверност и надеждност на резултатите. Резултатите са анализирани с помощта на статистически методи за идентифициране на тенденции, корелации и вариации между типовете училища.

Дисертацията е структурирана в четири основни глави, които са допълнени от въведение, използвана литература и приложение. Структурата на дисертацията е проектирана така, че да свързва теоретичната разработка с емпиричното проучване на иновативните методи на преподаване в средното образование. Въведението поставя основите на изследването, като разглежда изследвания обект в социалния, институционален и педагогически контекст на съвременното образование. Дефинира се изследователският проблем, който е свързан с необходимостта от преодоляване на традиционните и пасивни модели на преподаване чрез интегриране на иновативни методи като проектно-базирано обучение, геймификация и дигитални технологии. Представени са целите на дисертацията, конкретните изследователски въпроси и работните хипотези. Методологическият подход включва няколко метода, комбинирайки анализ на документи (политики, програми, записи за изпълнение) с количествено изследване чрез анкетно проучване сред учители от държавни и частни училища. Въведението включва и ограниченията на анализа, които се състоят в: а) използване на самоотчетени данни, при които има склонност към пристрастия, б)

непредставителна извадката в) липса на лонгитюдни данни, г) липса на задълбочен анализ на качеството на обучението на учителите д) ограничение при обобщаване на резултатите само в рамките на средното образование.

Глава 1 представя теоретичен преглед на литературата по темата на дисертацията и предоставя многоизмерен анализ на преподаването както от социологическа, така и от педагогическа гледна точка. Тя полага основите за разбиране на преподаването не просто като процедурен или инструкционен акт, а като сложна, социално вградена практика, която отразява по-широката културна, политическа и институционална динамика. Глава 2 представлява емпирично-интерпретативна ос на теоретичната основа и се фокусира върху задълбочен анализ на формите на иновативно преподаване, условията, при които тези практики се прилагат в образователната среда и различните фактори, които влияят върху успеха или са ограничение в училищната среда. Глава 3 очертава емпиричната рамка на проучването и описва методологическия подход, използван за изследване на интегрирането и ефективността на иновативните методи на преподаване в гръцкото средно образование. Като практическо продължение на теоретичните и контекстуални анализи, развити в предишните глави, тази глава представя структурата, инструментите, участниците и конкретните стратегии на проучването. Глава 4 представя рефлексивен синтез на резултатите и формулира изводи на теоретично, практическо и политическо ниво, като се разглежда приносът на изследването в областта на образователните иновации и социологията на преподаването. В Заключението се констатира, че получените резултати потвърждават тезата, че иновативните практики влияят положително върху ангажираността на учениците и техните постижения, налагайки убеждението, че активните, ориентирани към учениците подходи могат да подобрят ефективността на обучението. Преподавателите отбелязват, че иновативните подходи са най-ефективни, когато са съобразени с подходящия предмет, структура на класната стая и нуждите на учениците. Друго важно заключение е влиянието на училищното ръководство и родителските нагласи.

Като цяло, смятам, че темата и направените разсъждения в дисертацията са с актуално и иновативно звучене, има изразено авторско присъствие и направени оценки, аргументирано са представени различни теории, модели и идеи, които подчертават фокусираността на цялостното изложение. Специално трябва да подчертая използваните емпирични методи – количествено изследване с въпросник и анализ на документи. Също искам да отбележа положените усилия на докторантката при

проследяване на получените емпирични резултати и търсене на аналитичния дискурс при правенето на изводи. Подкрепям изведената от Мария Дреноу необходимост от по-активно участие по темата за иновативните методи, която е от голямо значение за пълноценното функциониране на образованието.

Приемам направената **самооценка** на научните и научно-приложните приноси в дисертационния труд.

Авторефератът отразява дисертационния труд и в съдържателен план напълно съответства на представените теми и анализи.

Дисертацията е преминала проверка със системата за антиплагиатство Турнитин и представлява изцяло авторски текст.

Дисертантката е посочила 4 публикации, две от които са в докторантски сборници от проведени докторантски сесии във Философски факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски“, както и две публикации в списанието "Knowledge - International Journal", индексирани в EBSCO, EuroPub, WorldCat, Crossref, CEEOL и др.

III. Заключение

Дисертационният труд **„Иновативни методи на преподаване и тяхната ефективност: социологически аспекти“**, представен от докторант Мария Дионисиос Дреноу е един интердисциплинарен труд, който със своето изпълнение бележи сериозни резултати.

На това основание препоръчвам да се присъди образователно-научната степен «доктор по социология» **на Мария Дионисиос Дреноу** и гласувам **положително**.

20.07. 2025г.

Проф. Д-р Мариана Петрова

Opinion

by Prof. Dr. Mariana Petrova

on the dissertation "Innovative Teaching Methods and Their Effectiveness: Sociological Aspects"

by Maria Dionysios Drenou for the award of the educational and scientific degree "Doctor of Sociology"

Scientific supervisor: Prof. Dr. Valentina Milenkova

I. General presentation of the doctoral student and the dissertation

Maria Drenou was born on November 26, 1983 in the city of Edessa. She completed secondary education in Edessa, as well as a bachelor's degree in philosophy, education and psychology at the University of Ioannina and a master's degree in intercultural education and school psychology at the South-West University "Neofit Rilski". Maria Drenou is a doctoral student in the Department of Sociology in the period 2022-2025, and as a doctoral student she took part in two doctoral schools and doctoral readings in 2023 and 2024.

The relevance of the presented dissertation is determined by the ever-increasing progress of science and the creation of new knowledge, requiring modernization of the school environment, systematic training of teachers in new methods and forms of teaching, which turn education not just into a space for learning, but into a dynamic learning community, promoting innovation, autonomy and lifelong learning. The topic of the dissertation is innovative in nature, it is insufficiently developed in specifics both in scientific and practical terms, since innovative teaching methods are comprehensive approaches that change the interaction between teacher, student and knowledge.

This dissertation is an attempt to understand the topic of integrating innovative methods in secondary education, to assess their effectiveness and to identify the factors – structural, pedagogical and cultural – that enable or hinder their implementation in practice. The complexity of this problem is determined by the growing interest in the use of innovations to reform conventional teaching methods in an educational context. In this regard, a number of national and international analyses place a strong emphasis on the need for individualized, experimental and technologically advanced teaching.

The dissertation has a total volume of 189 pages, which include 33 tables and 30 figures, the cited literature covers 215 titles.

The aim of the dissertation is to explore the concept of innovative teaching methods, to assess their practical application and to determine their impact on educational effectiveness. The

objectives of the study are to identify the types of innovative programs and teaching methods most frequently applied by teachers in secondary schools, to assess the influence of school management and parental attitudes on the adoption of these practices and to explore teachers' perceptions of the impact of these innovations on students' learning outcomes. The dissertation focuses on the Greek school and its state from the point of view of innovative teaching. In accordance with the aim, a series of tasks have been formulated that present the specifics and sequence of the research work being carried out.

The following hypotheses are formulated:

1. The integration of innovative methods is more widespread in private schools compared to public schools due to differences in resources and autonomy.
2. Teachers have acquired satisfactory training in innovative teaching methods.
3. The majority of teachers frequently use new technologies in the classroom.
4. Teachers use project-based learning (PBL) more often compared to other types of innovative teaching tools and methods.
5. School leadership and parental attitudes have a significant impact on the adoption of innovative teaching practices by secondary school teachers.
6. The implementation of innovative teaching methods leads to improved student participation and higher academic achievement.

The doctoral candidate has a personal commitment to the topic, dictated by her experience as a teacher and her direct participation in educational activities, contacts and interactions in the learning environment. The theoretical framework of the dissertation is set by the sociology of education, complemented by several conceptual visions related to modern teaching methodologies, innovative pedagogical models, social impact and political effectiveness. The dissertation is an interdisciplinary study, in which several disciplinary fields intersect: sociology, pedagogy, political science, organizational theory, leadership and management. Each of the individual chapters in the dissertation work contains reflections, analyses and conclusions, demonstrating the author's presence and research responsibility of the dissertation candidate.

The empirical part of the study follows a mixed methodological approach, with an emphasis on quantitative data. Two main instruments were used: (1) a structured questionnaire distributed to teachers from public and private secondary schools and (2) document analysis: official school documents, records and curricula related to the implementation of innovative teaching methods. The quantitative study is non-representative. The sample includes a diverse group of teachers with different experiences and education, selected using “those who

respond” method. The combination of survey data and document analysis provides a more comprehensive understanding of how innovative practices are integrated and adopted in different educational settings. The study design complies with strict criteria to ensure validity, reliability and trustworthiness of the results. The results are analyzed using statistical methods to identify trends, correlations and variations between school types.

The dissertation is structured in four main chapters, which are supplemented by an introduction, literature and application. The structure of the dissertation is designed to connect the theoretical development with the empirical study of innovative teaching methods in secondary education. The introduction sets the foundations of the research by examining the research object in the social, institutional and pedagogical context of modern education. The research problem is defined, which is related to the need to overcome traditional and passive teaching models by integrating innovative methods such as project-based learning, gamification and digital technologies. The objectives of the dissertation, specific research questions and working hypotheses are presented. The methodological approach includes several methods, combining document analysis (policies, programs, performance records) with quantitative research through a questionnaire survey among teachers from public and private schools. The introduction also includes the limitations of the analysis, which consist of: a) use of self-reported data, which is prone to bias, b) non-representative sample, c) lack of longitudinal data, d) lack of in-depth analysis of the quality of teacher training, e) limitation in generalizing the results only within secondary education.

Chapter 1 presents a theoretical review of the literature on the topic of the dissertation and provides a multidimensional analysis of teaching from both a sociological and a pedagogical perspective. It lays the foundations for understanding teaching not simply as a procedural or instructional act, but as a complex, socially embedded practice that reflects broader cultural, political and institutional dynamics. Chapter 2 represents the empirical-interpretive axis of the theoretical foundation and focuses on an in-depth analysis of the forms of innovative teaching, the conditions under which these practices are implemented in the educational environment and the various factors that influence success or are a constraint in the school environment. Chapter 3 outlines the empirical framework of the study and describes the methodological approach used to investigate the integration and effectiveness of innovative teaching methods in Greek secondary education. As a practical continuation of the theoretical and contextual analyses developed in the previous chapters, this chapter presents the structure, instruments, participants and specific strategies of the study. Chapter 4 presents a reflective synthesis of the results and formulates conclusions at a theoretical, practical and

policy level, considering the contribution of the study to the field of educational innovation and the sociology of teaching. The Conclusion states that the results obtained confirm the thesis that innovative practices positively influence student engagement and their achievements, imposing the belief that active, student-centered approaches can improve the effectiveness of teaching. Teachers note that innovative approaches are most effective when they are tailored to the appropriate subject, classroom structure and students' needs. Another important conclusion is the influence of school leadership and parental attitudes.

In general, I believe that the topic and the reasoning made in the dissertation are up-to-date and innovative, there is a pronounced authorial presence and assessments made, various theories, models and ideas are presented in an argumentative manner, which emphasizes the focus of the overall presentation. I must especially emphasize the empirical methods used - quantitative research with a questionnaire and document analysis. I also want to note the efforts made by the doctoral student in tracking the empirical results obtained and searching for the analytical discourse when drawing conclusions. I support the need for more active participation on the topic of innovative methods, which is of great importance for the full functioning of education, as stated by Maria Drenou.

I accept the self-assessment of the scientific and applied scientific contributions in the dissertation. The autoreferat reflects the dissertation and in terms of content fully corresponds to the presented topics and analyses. The dissertation has been checked with the anti-plagiarism system Turnitin and is a completely original text.

The dissertation candidate has indicated 4 publications, two of which are in doctoral collections from doctoral sessions held at the Faculty of Philosophy of the South-West University "Neofit Rilski", as well as two publications in the journal "Knowledge International Journal", indexed in EBSCO, EuroPub, WorldCat, Crossref, CEEOL, etc.

III. Conclusion

The dissertation "Innovative Teaching Methods and Their Effectiveness: Sociological Aspects", presented by doctoral student Maria Dionysios Drenou, is an interdisciplinary work that, with its implementation, has achieved serious results. On this basis, I recommend that the educational and scientific degree "Doctor of Sociology" be awarded to Maria Dionysios Drenou and I vote in favor.